

„Ponovna prilagodba društvenog gospodarstva od najveće je važnosti ukoliko osigurava stabilnost svijeta čovječanstva; i sve dok se ona ne ostvari, sreća i blagostanje čovječanstva nisu mogući.”

Bahá'í analiza sadašnjeg stanja svijeta pokazuje da on trpi trudove evolucije koja vodi do novih uvjeta i novog doba. Ekonomski problemi u visokom stupnju odražavaju političko i duhovno stanje svijeta. Bahá'í ekonomska načela trebalo bi promatrati u svjetlu općih Bahá'í vjerovanja. Temeljna vjerovanja su, prvo, da sve ljude, bez obzira na zemlju, rasu, spol ili klasu, treba smatrati jednako vrijednima. Drugo, da bismo trebali imati oblik svjetske vlade čija će uloga biti očuvanje mira. Uspostavljanje svjetskog mira ne bi samo oslobodilo goleme resurse koji se danas koriste za ratovanje i obranu, nego bi svim područjima u svijetu omogućilo razvoj neometan ratom.

Istodobno, neobuzdani materijalizam mora ustupiti mjesto uravnoteženijem pogledu na svijet u kojem svatko ima pravo na odgovarajući životni standard i u kojem se resursi mogu sačuvati. Danas je ciklus krize i napretka obilježje zapadnog gospodarstva, dok se industrijalizirane, nekad komunističke, zemlje trude prilagoditi tržišnim silama, a većina svijeta u razvoju bori se sa siromaštvom i svjetskim ekonomskim sustavom koji je protiv njih.

I, napokon, bahá'í vjeruju da će cjelokupna svjetska populacija postati ujedinjena zajednica, raznolika u svojim nacionalnim i individualnim obilježjima, ali spremna na suradnju u jednoj zajedničkoj svjetskoj civilizaciji. Civilizacija će se temeljiti na pravdi. Sve trgovinske prepreke bit će uklonjene, usvojit će se zajednički sustav težina i mjera, uspostaviti će se svjetska valuta, a kamate će biti postavljene na

poštenu razinu. Ove će mjere poticati trgovinu između zemalja i ukloniti mnoge poteškoće s kojima se suočavaju manje razvijene zemlje.

„Bit te stvari je da će se Božanska Pravda očitovati u životnim uvjetima i poslovima ljudi i cjelokupno će čovječanstvo pronaći utjehu i užitek u životu.”

Rad i pojedinac

„Dužnost je onih koji su nadležni za organizaciju društva svakom pojedincu dati jednaku mogućnost stjecanja potrebne vještine u nekoj vrsti zanimanja, a također i sredstva za iskorištenje te vještine, kako radi nje same tako i da bi zaradio za život.”

„Svakom od vas naloženo je da se bavi nekakvim zanimanjem, kao što su obrti, trgovina, i slično. Milostivo smo uzdigli vaše bavljenje takvim radom do statusa štovanja Boga, Istinskoga... Ne gubite svoje vrijeme u neradu i lijenosti. Bavite se onim što će koristiti i vama i drugima.”

Dijeljenje dobiti zagovara se kao opće načelo, omogućujući radnicima da imaju veću ulogu i interes u svom poslu:

„Prema Božanskom zakonu, radnike ne bi trebalo plaćati samo plaćama. Ne, oni bi prije trebali biti partneri u svakom radu.”

Tu se podrazumijeva partnerstvo između kapitala i rada. Odnosi poslodavac /posloprimac trebali bi se temeljiti na duhovnim načelima, potpomognuti zakonima koji su pravedni za obje strane:

„Uzajamna i logična prava obje udružene strane bit će pravno određena i uspostavljena prema uobičajenoj praksi pravednih i nepristranih zakona.”

Raspodjela bogatstva

„Apsolutna ravnopravnost u imetku, počastima, trgovini, poljoprivredi, industriji, završila bi kaosom, dezorganizacijom egzistencijalnih sredstava, i sveopćim razočarenjem; ustrojstvo zajednice bilo bi prilično uništeno.”

Premda apsolutna ravnopravnost nije moguća, krajnosti u siromaštvu i bogatstvu sigurno moraju biti uklonjene. Svaka osoba ima pravo na zadovoljenje osnovnih životnih potreba, ali nitko nema prava na više bogatstva nego li ga on ili ona mogu iskoristiti. Porezni zakoni morali bi omogućiti da svatko živi unutar granica udobnosti.

Uloga lokalnih zajednica

Ekonomski napredak ovisi o ravnoteži potreba različitih članova zajednice. Prema Bahá'í stajalištu, to će se bolje ostvarivati kako čovječanstvo bude razvijalo pravi duh zajednice i kad lokalnim zajednicama bude omogućena sloboda inicijative. Premda su mnoga Bahá'í učenja globalna u svojoj primjeni, potpuna preobrazba dogodit će se u širokim masama:

„Rješenje počinje sa selom, i kad se selo obnovi, obnovit će se i gradovi.”

Bahá'u'lláh, Utemeljitelj Bahá'í vjere, podsjeća nas da je poljoprivreda u biti najvažnija industrija. Bahá'u'lláhov sin, 'Abdu'l-Bahá, dao je primjer o tome kako bi trebao funkcionirati sustav lokalnog financiranja, a koji se zasniva na poljoprivrednoj zajednici. Načelo je isto i za gradove i velegradove, ali se ostvaruje na izravnijoj financijskoj osnovi. Budući da se

vremenski uvjeti mijenjaju iz godine u godinu, preporučuje se da svako selo ima lokalno skladište u kojem bi se pohranjivao određeni postotak žetve. To bi bilo u nadležnosti lokalne vlasti, koje bi također primale dohodak od gradiranih poreza na dohodak. Ona bi također primala određeni dio dohotka od svih rudarskih radova u tom području.

Velika se važnost pridaje detaljnom sustavu financijske potpore kojim upravlja lokalna vlast. Obitelj čiji dohodak nadilazi njene potrebe se oporezuje, no, obitelj koja ne zarađuje dovoljno da bi se mogla uzdržavati, dobiva potporu od lokalne zajednice.

Jasno je da će se pojedinosti o funkcioniranju ovog sustava razlikovati od zajednice do zajednice, i od vremena do vremena.

Dragovoljni prilozi

U Bahá'í Spisima velika se važnost daje dragovoljnom dijeljenju bogatstva. Dragovoljni prilozi čine dio dohotka lokalne vlasti. Skrb za život bližnjih presudna je za Bahá'í pristup.

Oblik dragovoljnog poreza na dobit kapitala također se zagovara i već funkcionira u Bahá'í zajednici. Bahá'í u međunarodni fond uplaćuju 19% svakog povećanja u bogatstvu koji se prikupi tijekom nekog vremenskog razdoblja. Iznos koji se oporezuje je ukupni prihod umanjeno za nužne životne troškove. Iako postoje opće upute, odluka o tome što su nužni troškovi prepuštena je savjesti pojedinca.

Kad ljudi postanu građani svijeta, dragovoljno davanje bit će na većem stupnju nego danas:

„Doći će vrijeme u bliskoj budućnosti kad će čovječanstvo biti mnogo osjetljivije nego danas, tako da jako bogat čovjek neće uživati u svom luksuzu okružen žalosnom bijedom. Bit će primoran, radi svoje vlastite sreće, trošiti svoje bogatstvo da bi stvorio bolje uvjete za zajednicu u kojoj živi.“

Mnoge specifične preporuke koje se odnose na ekonomska pitanja koje nalazimo u Bahá'í Spisima ne mogu uspješno funkcionirati svaka zasebno. Primjerice, sustav financijske potpore može funkcionirati valjano kad su ljudi općenito poštene, a shema dijeljenja dobiti ovisi o uzajamnom povjerenju i dobroj volji.

Premda provedba određenih ekonomskih načela može uvelike poboljšati sudbinu čovječanstva, tek onda kad potreba za pravdom i socijalnom ravnopravnošću bude općenito priznata, moći će se postići njihov potpun utjecaj, jer u stvarnosti:

„Tajne cjelokupnog ekonomskog pitanja po prirodi su Božanske i odnose se na svijet srca i duha.“

BAHÁ'U'LLÁH

Osnivač Bahá'í vjere

(Teheran (Iran), 1817. – Akka (Izrael), 1892.)

English and Italian title:

“Bahá'í View of Economy”

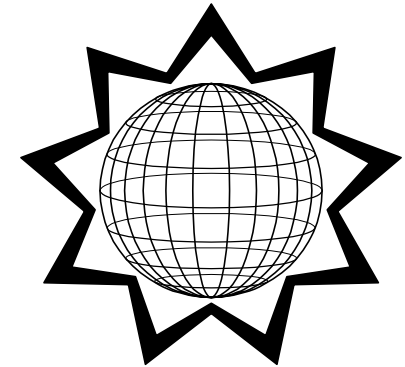
“Visione Bahá'í dell'economia”

Bahá'í zajednica Hrvatske

p. p. 50

10020 Zagreb - Novi Zagreb

<http://www.bci.org/croatia/>

BAHÁ'Í POGLED NA EKONOMIJU

Bahá'í vjera